

Sygn. akt II AKa 346/12

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 listopada 2012 r.

Sąd Apelacyjny w Warszawie II Wydział Karny w składzie:

Przewodniczący: SSA – Grzegorz Salamon

Sędziowie: SA – Mirosława Strzelecka

SO /del./ – Dorota Tyrała (spr.)

Protokolant: sekr. sąd. – Kazimiera Zbysińska

przy udziale prokuratora Jerzego Mierzewskiego oraz oskarżycielki posiłkowej M. Z.

po rozpoznaniu w dniu 21 listopada 2012 r.

sprawy: A. Z.

oskarżonego o czyn z art. 148§1 k.k. w zw. z art. 31§2 k.k.

na skutek apelacji wniesionych przez pełnomocnika oskarżycielki posiłkowej oraz obrońcę oskarżonego

od wyroku Sądu Okręgowego w. W.

z dnia 16 lipca 2012 r., sygn. akt XVIII K 375/11

- 1. utrzymuje w mocy zaskarżony wyrok wobec A. Z., uznając apelacje za oczywiście bezzasadne;*
- 2. zwalnia A. Z. w całości od zapłaty na rzecz Skarbu Państwa kosztów sądowych za postępowanie odwoławcze w części na niego przypadającej i określa, że wchodzące w ich skład wydatki ponosi Skarb Państwa;*
- 3. zwalnia oskarżycielkę posiłkową M. Z. w całości od zapłaty na rzecz Skarbu Państwa kosztów sądowych za postępowanie odwoławcze w części na nią przypadającej i określa, że wchodzące w ich skład wydatki ponosi Skarb Państwa;*
- 4. zasądza od Skarbu Państwa na rzecz adv. M. A. z Kancelarii Adwokackiej w W., ul. (...), kwotę 600 (sześćset) złotych plus 23% podatku VAT od tej kwoty tytułem wynagrodzenia za obronę pełnioną z urzędu w postępowaniu odwoławczym.*

UZASADNIENIE

A. Z. został oskarżony o to, że:

W dniu 18 marca 2011 r. przy ul. (...) w W. działając w zamiarze bezpośrednim pozbawienia życia W. Z. dokonał zabójstwa w/wym. w ten sposób, że zadał mu nożem ciosy w okolicę klatki piersiowej oraz na pograniczu klatki piersiowej powodując trzy rany drażące do jamy otrzewnowej z uszkodzeniem w przebiegu ich kanałów torebki i mięszu wątroby, z niewielkim krwawieniem do jamy otrzewnowej, rany klute drażące powierzchownie w obrębie powłok i tkanek miękkich klatki piersiowej po stronie prawej, uszkodzenia o charakterze powierzchniowych ran

ciętych w obrębie powłok tułowia w okolicy prawego barku, ranę kłutą lewego przedramienia, powierzchowną ranę ciętą na przedniej powierzchni szyi, rany cięte na obu rękach, głównie na ich powierzchniach dłoniowych oraz jedną ranę drążącą do prawej jamy opłucnowej z uszkodzeniem w przebiegu jej kanału mięszu prawego płuca oraz odgałęzienia tętnicy płucnej prawej z masywnym krwotokiem do prawej jamy opłucnowej co było bezpośrednią przyczyną zgonu w/wym. pokrzywdzonego, przy czym jego zdolność do rozpoznania znaczenia czynu i pokierowania swoim postępowaniem była w znacznym stopniu ograniczona, tj. o czyn z art. 148§1 k.k. w zw. z art. 31§2 k.k.

Sąd Okręgowy w. W. wyrokiem z dnia 16 lipca 2012 roku w sprawie sygn. akt XVIII K 375/11 uznał oskarżonego A. Z. za winnego popełnienia zarzucanego mu czynu i przyjmując, że wyczerpuje on dyspozycję przestępstwa z art. 148§1 k.k. w zw. z art. 31§2 k.k. na podstawie art. 148§1 k.k. wymierzył oskarżonemu karę 12 (dwunastu) lat pozbawienia wolności; na podstawie art. 44§2 k.k. orzekł przepadek na rzecz Skarbu Państwa dowodu rzeczowego w postaci noża zapisanego w wykazie dowodów rzeczowych pod poz. 6636/11 przechowywanego w magazynie dowodów rzeczowych (...) W. IV; na podstawie art. 63§1 k.k. zaliczył oskarżonemu na poczet orzeczonej kary pozbawienia wolności okres rzeczywistego pozbawienia wolności w sprawie z tytułu tymczasowego aresztowania od dnia 19 marca 2011 r. do dnia 16 lipca 2012 r., przyjmując jeden dzień tymczasowego aresztowania za równoważny jednemu dniowi kary pozbawienia wolności; na podstawie art. 618 §1 pkt. 11 k.p.k. w zw. z § 14 ust.1 pkt 2 i ust.2 pkt 5 w zw. z § 2 ust 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. z 2002 r. Nr 163 poz.1348) zasądził od Skarbu Państwa na rzecz adw. M. A. kwotę 1549,80 zł zawierającą stawkę podatku od towarów i usług tytułem zwrotu kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu oskarżonemu; na podstawie art. 618 §1 pkt. 11 k.p.k. w zw. z § 14 ust. 7 i 2 pkt 5 w zw. z § 2 ust 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. z 2002 r. Nr 163 poz.1348) zasądził od Skarbu Państwa na rzecz adw. D. T. kwotę 885,60 zł zawierającą stawkę podatku od towarów i usług tytułem zwrotu kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu oskarżycielce posiłkowej; zwolnił oskarżonego od zapłaty na rzecz Skarbu Państwa kosztów sądowych przyjmując wydatki na rachunek Skarbu Państwa.

Apelacje od tego wyroku wnieśli obrońca oskarżonego i pełnomocnik oskarżycielki posiłkowej M. Z..

Obrońca oskarżonego z mocy art. 444 k.p.k. i art. 425§1 k.p.k. zaskarżając wyrok w części dotyczącej orzeczenia o karze na korzyść oskarżonego A. Z. na podstawie art. 438 pkt 4 k.p.k. zarzucił wyrokowi rażącą surowość orzeczonej wobec oskarżonego kary pozbawienia wolności i wniósł o zmianę wyroku poprzez zastosowanie instytucji nadzwyczajnego złagodzenia kary pozbawienia wolności po myśli art. 31§2 k.k. ewentualnie złagodzenie orzeczonej kary pozbawienia wolności. W razie nieuwzględnienia powyższych wniosków obrońca oskarżonego wniósł o uchylenie wyroku do ponownego rozpoznania przez Sąd I instancji; nadto wniósł o zasądzenie kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej oskarżonemu z urzędu w postępowaniu odwoławczym, które nie zostały opłacone w całości ani w części.

Pełnomocnik oskarżycielki posiłkowej M. Z. na podstawie art. 444 k.p.k i art. 425§2 k.p.k. zaskarżył wyrok w całości w stosunku do oskarżonego A. Z. i na podstawie art. 427 §2 k.p.k. oraz art. 438 pkt 3 k.p.k. wyrokowi zarzucił błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę tego wyroku, a polegający na przyjęciu, że oskarżony działał sam, podczas gdy zebrany materiał dowodowy i prawidłowo ustalony stan faktyczny przeczą temu wnioskowi. Podnosząc powyższy zarzut na podstawie art. 427§1 k.p.k. i art. 437 §1 k.p.k. pełnomocnik oskarżycielki posiłkowej wniósł o uchylenie wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w. W..

Sąd Apelacyjny zważył co następuje:

Zarówno apelacja obrońcy oskarżonego A. Z., jak i apelacja pełnomocnika oskarżycielki posiłkowej M. Z. są bezzasadne i to w stopniu oczywistym. Dlatego też wnioski w nich zawarte nie zasługują na uwzględnienie.

W pierwszej kolejności odnosząc się do apelacji pełnomocnika oskarżycielki posiłkowej M. Z. jako dalej idącej, bo kwestionującej całość zaskarżonego orzeczenia – wbrew twierdzeniu jej autora Sąd orzekający nie dopuścił się ani obrazy przepisów postępowania, ani w szczególności błędu w ustaleniach faktycznych. Poczynione ustalenia oparł głównie na wyjaśnieniach oskarżonego A. Z. złożonych na etapie całego postępowania w sprawie, jak również wspierających je dowodach osobowych, sporządzonych protokołach oględzin i wydanych w sprawie opiniach. Doceniając wagę wyjaśnień złożonych przez oskarżonego Sąd meriti poświęcił im szczególną uwagę w pisemnych motywach wyroku, konfrontując z pozostałym materiałem dowodowym. Co istotne: skarżący pełnomocnik oskarżycielki posiłkowej nie dostrzega, że właśnie z tych wyjaśnień wynika, iż w czasie gdy doszło do zajścia w mieszkaniu przy ul. (...) w W. oprócz oskarżonego A. Z. i pokrzywdzonego W. Z. ***nie było żadnych innych osób***. Podkreślić przy tym należy, że oskarżony A. Z. składając wyjaśnienia w tym zakresie był ***stanowczy i konsekwentny*** – choć na etapie całego postępowania poszczególne jego relacje z większą, bądź mniejszą dokładnością (która wynikała przede wszystkim zarówno z jego upojenia alkoholowego, jak i stwierdzonych opinią sądowno – psychiatryczną defektów w ramach ograniczenia poczytalności z art. 31§2 k.k.) odtwarzały poszczególne elementy jego i pokrzywdzonego zachowań. Na obecność innych osób nie wskazują również inne zgromadzone w sprawie dowody prócz twierdzenia oskarżycielki posiłkowej – co Sąd I instancji prawidłowo dostrzegł i ocenił.

Podkreślić również należy, że w dążeniu do realizacji prawdy materialnej Sąd I instancji wykorzystał w toku rozprawy głównej wszelkie istniejące możliwości dowodowej weryfikacji teź aktu oskarżenia oraz twierdzeń zarówno obrony, jak i w szczególności oskarżycielki posiłkowej, w granicach niezbędnych dla ustalenia faktów istotnych dla rozstrzygnięcia.

Temu celowi właśnie służyło po odebraniu stanowisk końcowych od stron na rozprawie w dniu 16 kwietnia 2012 r. wskutek zawartych w nich twierdzeń wznowienie przewodu sądowego w trybie art. 409 k.p.k. i dodatkowe uzupełniające przesłuchanie oskarżycielki posiłkowej M. Z. (vide k. 495-499) oraz dopuszczenie dowodu z uzupełniających opinii z zakresu medycyny sądowej (vide k.515-516). Prawidłowo Sąd przy tym ocenił, że treść wydanych w sprawie opinii zasadniczych i uzupełniających w żaden sposób nie powoduje, by istniała wątpliwość co do przebiegu zajścia zgodnie z generalną relacją oskarżonego, że podczas zdarzenia był sam z bratem.

Zdaniem Sądu Apelacyjnego tym samym bezzasadny jest zarzut skarżącego pełnomocnika oskarżycielki posiłkowej, iż ustalenie Sądu meriti, że oskarżony A. Z. działał sam, podczas „gdy zebrany materiał dowodowy i prawidłowo ustalony stan faktyczny przeczą temu wnioskowi”. Wywody skarżącego trudno potraktować inaczej jak pozbawioną podstaw merytorycznych polemikę z prawidłowymi ustaleniami Sądu w kwestionowanym zakresie. Trudno bowiem z uzasadnienia apelacji podstawę do sformułowania powyższego zarzutu wywieść inaczej niż jedynie z wewnętrznego przekonania oskarżycielki posiłkowej o działaniu osób trzecich – a nie w oparciu o wnioski nasuwające się z analizy akt sprawy. Tym samym wskazanie, że oskarżycielka posiłkowa sama „dociekając” prawdy w trakcie „rozmowy” przeprowadzonej ze wskazanym w uzasadnieniu (...) dowiedziała się od wymienionego o innym przebiegu zdarzenia – w realiach niniejszej sprawy nie ma większego znaczenia. Co więcej: żadne zabezpieczone w sprawie dowody – w tym dowody osobowe – nie wskazują, by osoba o personaliach wskazanych przez oskarżycielkę posiłkową w dniu zdarzenia nie tylko miała kontakt z braćmi Z., by miała wiedzę na temat „rzeczywistego” przebiegu zdarzenia – a tym bardziej, by brała udział w zajściu. W tym zakresie Sąd Apelacyjny całkowicie podziela dokonaną przez Sąd I instancji ocenę zeznań i rangę wynikających z nich domniemań oraz sugestii oskarżycielki posiłkowej co do przebiegu przedmiotowego zdarzenia (vide k. 27-30). Dlatego też zbędne jest ponowne jej przytaczanie.

Godzi się jedynie dla przypomnienia zauważyć, że uwiarygodnienie zarzutu dowolnej oceny dowodów wymaga wykazania w oparciu o fakty i ich pogłębioną logiczną analizę, że rzeczywiście Sąd pominął dowody istotne (nie jakiegokolwiek, lecz istotne) dla rozstrzygnięcia o sprawstwie i winie, że włączył do podstawy ustaleń dowody nieujawnione, że uchybił regułom prawidłowego logicznego rozumowania, że uchybił wskazaniom wiedzy lub życiowego doświadczenia. Tym samym skarżący stawiając zarzut błędu w ustaleniach faktycznych i zdając się nie dostrzegać wszystkich tych okoliczności, które wprost wynikają z ustaleń i rozważań Sądu I instancji – przedstawia własną wersję wydarzeń, która jest odzwierciedleniem stanowiska prezentowanego przez oskarżycielkę posiłkową w toku postępowania. Tymczasem warunkiem niezbędnym dla skuteczności środka odwoławczego było podważenie

dokonanej przez sąd oceny dowodów, która pozwoliła na czynienie takich ustaleń – czego skarżący nie uczynił. Podkreślenia przy tym wymaga, że w procesie karnym nie chodzi o to, czy zeznania są nieprzekonujące dla strony lecz o to, czy są one przekonujące lub nie dla sądu w kontekście całokształtu materiału dowodowego. Sama odmiennosc przekonania skarżącego w danej kwestii nie jest zaś obrazą prawa uzasadniająca zarzut odwoławczy.

Reasumując: dokonując analizy akt niniejszej sprawy Sąd Apelacyjny doszedł do przekonania, iż wnioski ocenne rozpoznającego sprawę Sądu I instancji wyprowadzone zostały z całokształtu okoliczności ujawnionych podczas przewodu sądowego (art. 410 k.p.k.), zgodnie z dyrektywami prawdy (art. 2 § 2 k.p.k.) i bezstronności (art. 4 k.p.k.); a tym samym nie wykraczają one poza granice ocen określonych dyspozycją art. 7 k.p.k. W wyczerpującym uzasadnieniu pisemnym wyroku – uzasadnieniu starannym i sporządzonym z dbałością o uwzględnienie i szczegółową analizę wszelkich faktów w sprawie istotnych – Sąd meriti poddał wszechstronnej analizie logicznej zebrane dowody, w sposób w pełni przekonywający oraz zgodny ze wskazaniami wiedzy i życiowego doświadczenia przedstawiając na jakich przesłankach faktycznych i prawnych oparł swoje własne przekonanie odnośnie do wiarygodności tych dowodów, które Sąd włączył do faktycznej podstawy wyroku. Sąd również szczegółowo wskazał w jakim zakresie i z jakich przyczyn nie dał wiary pozostałym dowodom. Powyższą ocenę Sąd Apelacyjny w pełni podziela.

Również prawidłowa jest ocena prawna zachowania oskarżonego A. Z. dokonana przez Sąd Orzekający, który w sposób obszerny i przekonywujący wyjaśnił z jakich przyczyn przypisał oskarżonemu popełnienie w zamiarze bezpośrednim zbrodni zabójstwa z art. 148§1 k.k. w zw. z art. 31§2 k.k.

Rozpoznając apelację obrońcy oskarżonego A. Z. i zawarty w niej zarzut rażącej niewspółmierności kary pozbawienia wolności wymierzonej oskarżonemu stwierdzić należy, że nie jest on trafny. Przypomnieć należy, że zarzut oparty na względnej podstawie odwoławczej określonej w art. 438 pkt 4 k.p.k. jest tylko wówczas prawidłowy, jeżeli zachodzi różnica w ocenie wymiaru kary, która ma charakter zasadniczy, a więc orzeczona kara jest niewspółmierna w stopniu nie dającym się zaakceptować.

Sąd I instancji orzekając o karze wymierzonej oskarżonemu A. Z. miał na uwadze całokształt okoliczności, które zgodnie z treścią art. 53 k.k. mogły mieć wpływ na wymiar kary oraz szczegółowo i przekonująco uzasadnił swoje stanowisko w tym zakresie. W szczególności podkreślić należy, że wbrew twierdzeniom skarżącego obrońcy przy jej wymiarze Sąd I instancji wziął pod uwagę wszystkie okoliczności o tym decydujące. Apelujący eksponuje jedynie okoliczności łagodzące takie jak wieloletni konflikt między oskarżonym a pokrzywdzonym, dotychczasową niekaralność oskarżonego oraz dobrą opinię w miejscu zamieszkania, a przed wszystkim przyznanie się do popełnienia zarzucanego mu czynu i jego wadliwą osobowość. Wbrew twierdzeniom skarżącego obrońcy Sąd I instancji nie pominął tych okoliczności i uwzględnił je jako okoliczności łagodzące – dodatkowo wskazując również na zaawansowany wiek oskarżonego i jego aktualnie zły stan zdrowia. Nie zbagatelizował również roli jaką w zajściu odegrał sam pokrzywdzony, który choć sprowokował zdarzenie to w realiach zdarzenia nie zagrażał oskarżonemu. Sąd I instancji jednak brał pod uwagę wszystkie okoliczności decydujące o wymiarze kary – a więc także i to, że atak oskarżonego był jego reakcją na zaczepki jedynie słowne ze strony pokrzywdzonego, którymi czuł się obrażony i upokorzony. Zauważyć ponadto należy, że oskarżony działał będąc pod wpływem alkoholu. Brał również Sąd ten pod uwagę konkluzję opinii psychiatrów, a w szczególności wynikającą z niej diagnozę, iż mimo ograniczonej w stopniu znacznej zdolności do rozpoznania znaczenia czynu i pokierowania swoim postępowaniem w rozumieniu art. 31§2 k.k. oskarżony dysponował stosunkowo dobrą sprawnością intelektualną. Podzielić należy i tą ocenę Sądu I instancji, że działanie oskarżonego było brutalne, z niskich pobudek, że kierował się przy tym zemstą i chęcią odwetu.

Sąd Okręgowy uzasadnił również z jakich przyczyn uznał brak podstaw do nadzwyczajnego złagodzenia kary pozbawienia wolności orzeczonej wobec oskarżonego A. Z. – całokształt okoliczności mających znaczenie dla wymiaru kary, a w szczególności postawa oskarżonego wyrażająca się w jego zapalczywości i braku krytycyzmu do popełnionego czynu nie pozwala na przyjęcie, że cele kary zostaną osiągnięte przez wymierzenie kary nadzwyczajnie złagodzonej. Sąd Apelacyjny powyższe stanowisko aprobuje.

Z treści przepisu art. 31 § 2 k.k. nie wynika, że w wypadkach ograniczonej poczytalności nadzwyczajne złagodzenie kary stanowi regułę. Sąd rozpoznający sprawę może, ale nie musi, zastosować tę instytucję prawną. Rozstrzygnięcie o zastosowaniu lub niezastosowaniu dobrodziejstwa, wynikającego z art. 31 § 2 k.k., dotyczy kwestii tylko i wyłącznie wymiaru kary i jako takie musi uwzględniać również ogólne dyrektywy wymiaru kary zawarte w art. 53 k.k., czyli również jej cele w zakresie społecznego oddziaływania. Nadzwyczajne złagodzenie kary jest czymś wyjątkowym. Dlatego też wyjątkowymi okolicznościami musi wykazać się sprawca, aby mógł z takiego złagodzenia kary skorzystać. W realiach niniejszej sprawy takie wyjątkowe okoliczności nie wystąpiły, powyższe ograniczenie bezpośrednio jednak przełożyło się na ocenę stopnia winy oskarżonego (vide k.20 uzasadnienia). Podkreślić jedynie należy, że za skorzystaniem przez oskarżonego z przywileju nadzwyczajnego złagodzenia kary w szczególności nie przemawiają okoliczności związane z popełnionym czynem oraz okoliczności odnoszące się do osoby oskarżonego A. Z..

Zatem, nie podzielając zarzutu obrońcy oskarżonego A. Z. w zakresie rozstrzygnięcia o karze, a także nie akceptując argumentacji zaprezentowanej w uzasadnieniu apelacji, Sąd Apelacyjny nie znalazł podstaw do złagodzenia 12 lat kary pozbawienia wolności – w tym poprzez zastosowanie przepisów art. 31 § 2 k.k. Kara ta nie jawi się jako rażąco surowa, gdyż nie można przy wymiarze kary kierować się wyłącznie okolicznościami przemawiającymi za oskarżonym, ani nadawać im nadmiernej wagi.

Sąd Apelacyjny, nie podzielając zarzutów i wniosków zawartych w obu apelacjach z przyczyn wyżej wskazanych, uznał zaskarżony wyrok za trafny oraz słuszny i na podstawie art. 437 § 1 k.p.k. utrzymał go w mocy.

O kosztach sądowych za postępowanie odwoławcze orzeczono na podstawie art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 23 czerwca 1973 r. o opłatach w sprawach karnych (Dz. U. Nr 49, poz. 223 ze zm.), art. 636 § 2 k.p.k. i art. 624 § 1 k.p.k..

Orzeczenie o kosztach zastępstwa adwokackiego za obronę z urzędu ma oparcie w treści art. 29 Prawa o adwokaturze a nadto § 2 ust. 3 oraz § 14 ust. 1 pkt 4 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu.(Dz. U. z dnia 3 października 2002 r.).

Mając powyższe na względzie Sąd Apelacyjny orzekł jak na wstępie.